

Ministry of Finance

Фінансовий аудит

Національна Академія Фінансів та
Економіки

Родні Беторіна

Київ, 31 жовтня 2017 року

Зміст презентації

- 1) Вступ і загальні поняття фінансового аудиту
- 2) Етапи (кроки) фінансового аудиту
- 3) Вибірка

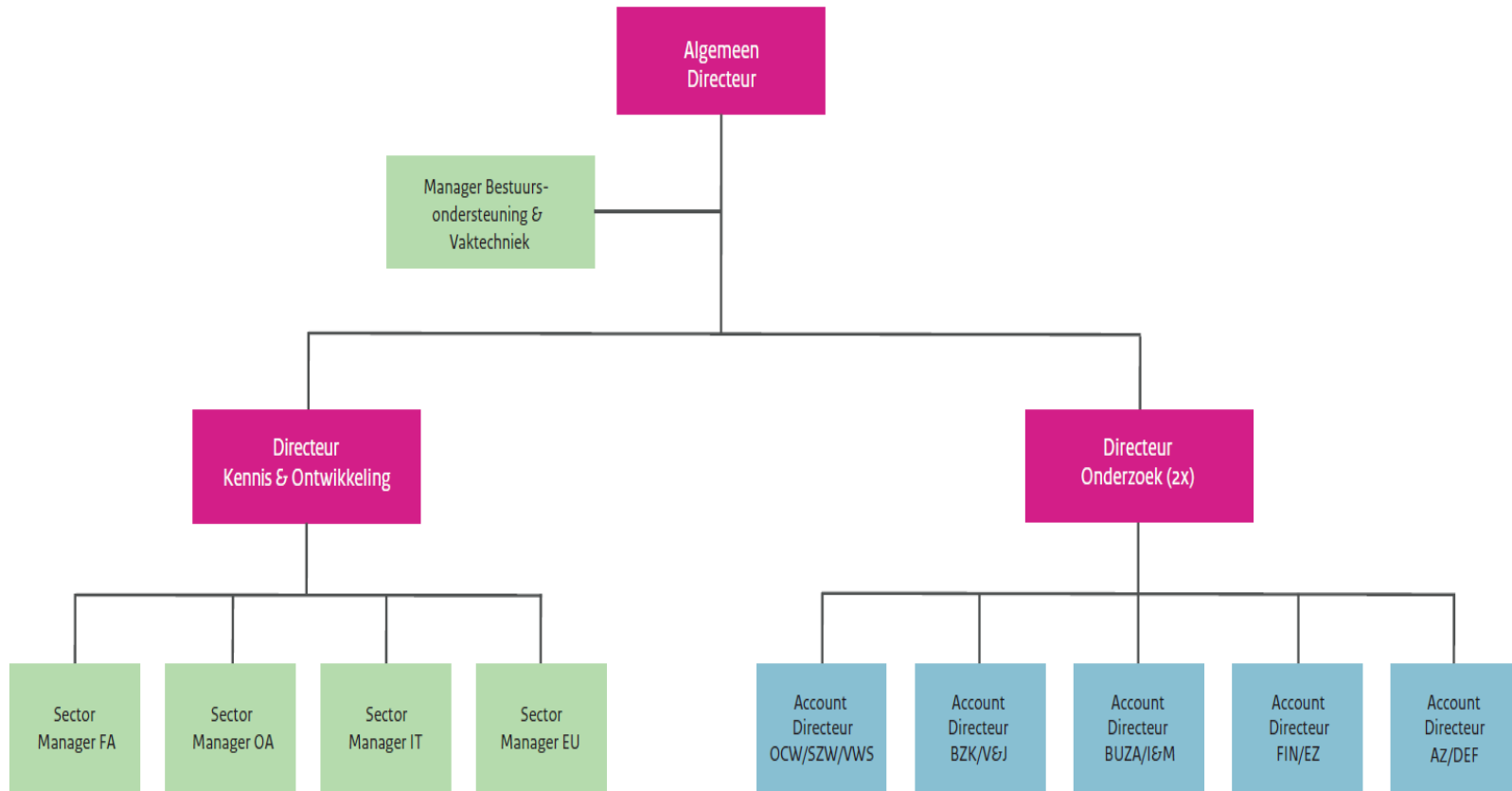

Основні законодавчі акти та завдання Центральної служби Аудиту (ЦСА)

- Бюджетний Кодекс
- Інші Закони (в т.ч. Закупівлі) та регулюючі документи нижчого рівня
- 4 Задачі ЦСА:
  - висновок щодо правдивості та надійності, фінансової відповідності річної звітності міністерств \ фондів
  - аналіз не фінансової інформації
  - інші дослідження на вимогу
  - завдання від імені ЄС

Наша організація з 01.07.2017

Розподіл аудиторського потенціалу

•ЄС	15%
•Річна звітність	55%
•Операційний та ІТ аудит	30%

Фінансовий аудит у порівнянні з операційним аудитом

	Фінансовий аудит	Операційний аудит
Ціль	Справедливість фінансових звітів	Контроль за цілями
Об'єкт	Фінансові процеси АО/ІС	Бізнес процеси Заходи контролю
Якісні аспекти	Надійність (правильність та повнота) фінансової інформації	Ефективність та результативність контролю досягнення всіх цілей
Сфери знань	Бухгалтерський облік, АО/ІС	Теорія організації, Загальне управління
Методи	Аналіз даних, методи верифікації	Дослідження організації
Відношення/результат	(кращі) знання (точна) думка	Думка, а також відображення, забезпечення контролю

Стандарти аудиту

- Фінансові аудитори => Стандарти НРА
- Внутрішні аудитори => Стандарти ІВА
- ІТ-аудитори => Стандарти NOREA

Посібник з аудиту ДАС

- Організація/Якість
- Обов'язкове завдання
- Інші види фінансових аудитів
- Інші завдання з надання гарантій
- Аудити на запит
- Аудит фондів ЄС
- Кейси
- Формати
- Базова інформація

Якість і стандарти ВА

- Політика щодо контролю якості
- Огляд якості проведення аудиту (окремого аудиторського дослідження)
- Внутрішній моніторинг якості
- Зовнішній моніторинг якості

Якість аудиторської роботи (посібник)

- Загальні положення/обов'язки щодо заходів з гарантування якості
- Заходи з гарантування якості: професійні
- Заходи з гарантування якості: на рівні окремого аудиту
- Якість: з точки зору комісара/об'єкта аудиту
- Формати

Основні напрямки розвитку обов'язкових завдань

- Один загальний аналіз ризиків на центральному рівні
- Гармонізація аудиторських підходів та централізованих аудитів
- Від пошуку знахідок до аналізу систем
- Більше/ краще застосування ІТ (ІТ підходу) та операційних аудиторів
- Аудиторські звіти доступні публічно

Обов'язкові завдання ЦСА

- Планування аудитів розпочинається у травні
- Належна координація між ЦСА та Рахунковою Палатою щодо планування аудитів
- Реальна робота як правило розпочинається після літа
- Основний період роботи у січні - березні
- Аудиторський висновок та звіт подається до 15 Березня

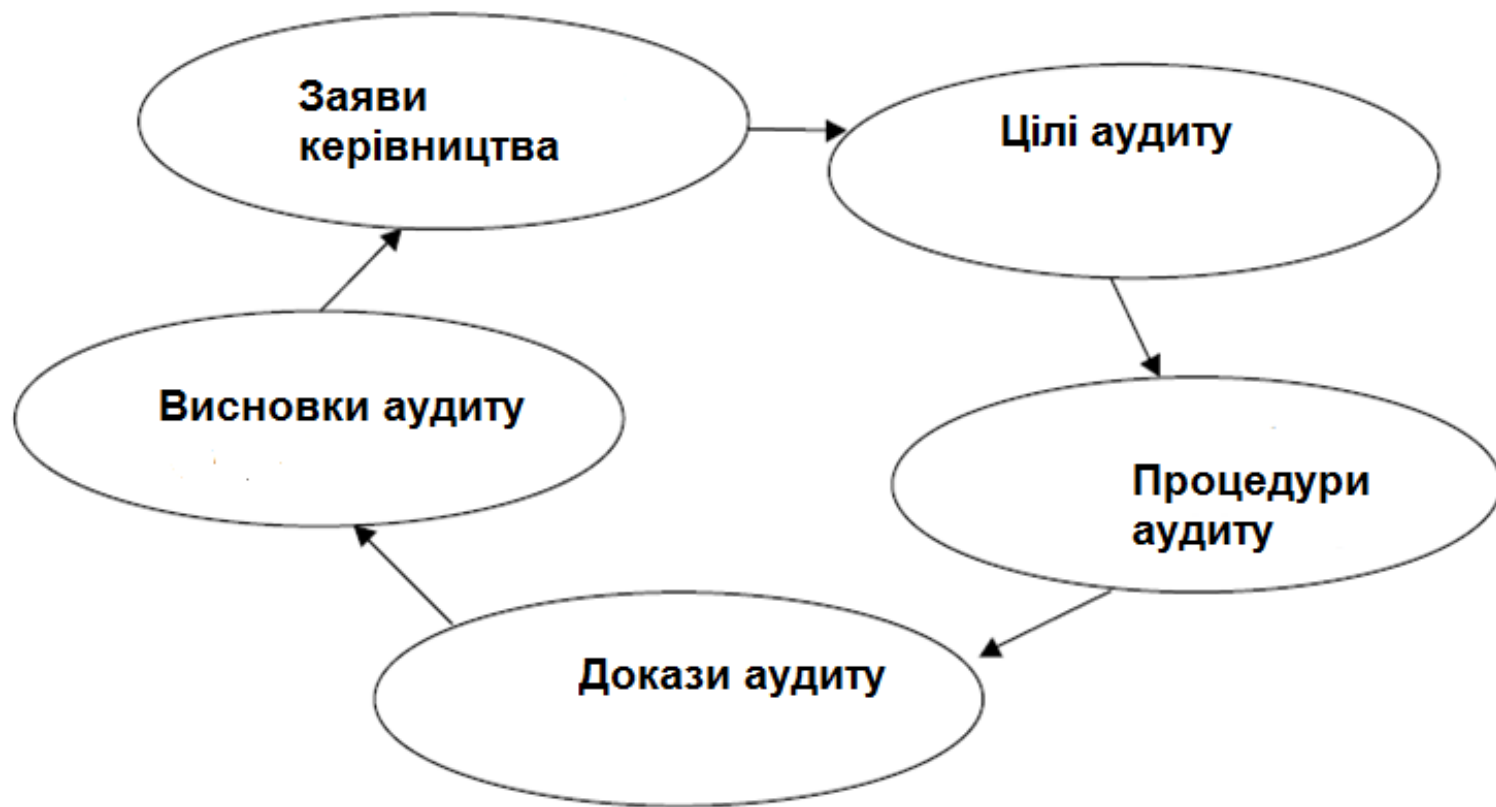
Фінансовий аудит

У центрі уваги:

1. Оцінка якості адміністративної організації фінансових процесів (в тому числі заходи контролю)
2. Надати висновок щодо фінансового звіту(ів) (щодо правдивості та справедливості)

Концептуальна модель процесу фінансового аудиту

Фінансовий аудит: Заходи контролю з надання гарантій щодо ФЗ – результативності

Надання гарантій

Надати висновок для того, щоб підвищити рівень упевненості цільових користувачів, відмінних від відповідальності сторони, щодо результатів оцінки або вимірювання об'єкту за критеріями.

Результативність заходів фінансового контролю

Надати висновок щодо розроблених і протестованих заходів контролю

Системи бухгалтерського обліку

Балансовий звіт

Активи: що нам
належить? 1.000

Як фінансуються активи?
1.000

Рахунок прибутків і збитків

Надходження 100

Витрати 80

Прибуток 20

Критерії аудиту

Балансовий звіт: Наявність

Оцінка

Розподіл

Повнота

Права і обов'язки

Прибутки і збитки: Випадки

Точність

Авторизація

Повнота

Обмеження

Класифікація

Презентація і оголошення

Бюджет/Умови

Фінансовий аудит: методи аудиту

- Процедури аналітичного огляду для оцінки якості адміністративної організації
- Тестування деталей: напр. Статистична вибірка як інструмент до надання висновку щодо фінансового звіту(ів)

Дослідження адміністративної організації

Адміністративна організація (або інформаційне забезпечення):

- Організація адміністративних процедур;
- Організація обробки інформації;
- Аналіз потреб в інформації та вимог до неї;
- Заходи контролю, які треба провести, щоб визначити, чи надійна зібрана інформація.

Мета адміністративної організації:

Ефективним способом надати актуальну та надійну інформацію внутрішнім та зовнішнім зацікавленим сторонам

Внутрішня та адміністративна організація

- Дизайн
- Наявність
- Операційна ефективність

Важливий аспект ВК: розподіл обов'язків:

Розподіл обов'язків у наступних функціях будь-якого виду циклу цінності:

- Затвердження
- Збереження
- Реєстрація
- Контроль/Моніторинг
- Виконання

Контролювати технічний розподіл обов'язків:

Функція видачі розпорядження:

Повноваження зв'язувати організацію з третіми сторонами

Зазвичай такі функції, як повноваження закупляти чи продавати, входять до функції видачі розпорядження. Її СЛІД відділити від інших обов'язків.

Контролювати технічний розподіл обов'язків:

Функція збереження:

Збереження фізичного товару чи грошей (наприклад: головний обліковець чи касир)

Має існувати окрема функція збереження товарів і грошей (борги/позики). Її слід відділити від функції видачі розпорядження.

Контролювати технічний розподіл обов'язків:

Функція реєстрації:

Функція, в рамках якої відстежується усе, що відбувається у циклі цінності

Адміністративна функція, відділена від функцій видачі розпорядження і збереження

Контролювати технічний розподіл обов'язків:

Функція контролю:

Окремий контролер, який підтверджує інформацію з інших функцій.

Контрольну функцію СЛІД відділити від інших обов'язків.
Зазвичай це адміністративна функція (у більшості організацій для неї існують окремі департаменти).

Контролювати технічний розподіл обов'язків:

Функція виконання:

Працівники, які виконують фактичну роботу. Наприклад, подумайте про людей, які випікають хліб у пекарні.

Функцію виконання слід відділити від усіх інших обов'язків, згаданих раніше.

Процедури аналітичного огляду

Чому це важливий інструмент?

- Це контрольна перевірка функціонування контролю за технічним розподілом обов'язків;
- Надзвичайно ефективно, коли можна встановити зв'язок між функцією(ями) реєстрації та протилежними інтересами (див. 2 слайди назад).

Простий приклад із крамниці:

Початкова інвентаризація + закупівля – Кінцева інвентаризація = продано (обсяг)

Продано (обсяг) x ціну = обіг

Касовий апарат в кінці дня – розмінні гроші на початку дня = обіг

Запитання: У чому може полягати причина розбіжності між цими отриманими даними?

Процедури аналітичного огляду

Корисний інструмент – формула BEAD:

B = Вихідна ситуація

E = Кінцева ситуація

A = Додавання

D = Віднімання

$B - E + A - D = 0$ (або: $E = B - A + D$)

B і E статичні

I та D - дії

Етапи (кроки) фінансового аудиту

- 1) Етап планування
- 2) Робота на об'єкті
- 3) Етап звітування

1) Планування аудиту

Чому важливе адекватне планування?

- Розуміння з клієнтом
- Актуальні докази
- Витрати аудиту

Кроки у плануванні аудиту

1. Прийняття клієнта
2. Розуміння бізнесу та сфери клієнта
3. Оцінка ризиків, пов'язаних з діяльністю клієнта
4. Проведення попередніх аналітичних процедур
5. Визначення матеріальності
6. Оцінка ВК та прийнятного аудиторського ризику
7. Збір інформації для оцінки ризиків шахрайства
8. Розробка програми аудиту

Кроки у плануванні аудиту

1. Прийняття клієнта

- Етичні вимоги
- Доречність теми

Кроки у плануванні аудиту

- 2. Розуміння бізнесу та сфери клієнта**
- 3. Оцінка ризиків, пов'язаних з діяльністю клієнта**
- 4. Проведення попередніх аналітичних процедур**

Кроки у плануванні аудиту

5. Визначення матеріальності

Матеріальність = неправдивість або пропуск даних у фінансових звітах є матеріальними, якщо знання про це вплинуло би на рішення поміркованого користувача звіту.

- Яка мета визначення матеріальності
- Для кого вона призначена?
- Яка основа визначення матеріальності?

Кроки у плануванні аудиту

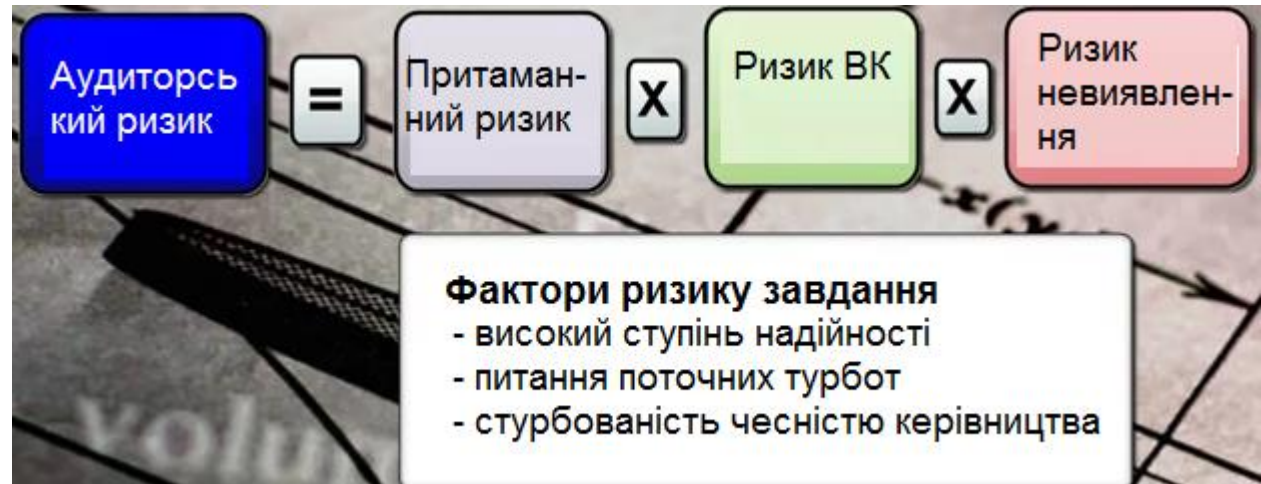
6. Оцінка внутрішнього контролю та прийнятного аудиторського ризику

ВК – це процес, на який впливає рада правління установи, керівництво та інший уповноважений персонал, призначений надавати помірковану гарантію про досягнення цілей організації у частині:

- а) Результативності та ефективності операцій;
- б) Надійності фінансової звітності;
- с) Дотримання законів і постанов;
- д) Збереження активів.

Модель аудиторського ризику

$$AR = IR \times ICR \times DR$$

AR: Аудиторський ризик

IR: Притаманний ризик

ICR: Ризик внутрішнього контролю

DR: Ризик невиявлення

Ризики, помилки і фінансові звіти

Що робить ризик важливим?

- шахрайство
- зв'язок з нещодавніми важливими економічними, облікова або інші змінами
- складність трансакцій
- складність правил і постанов
- суттєві трансакції з пов'язаними сторонами
- суб'єктивність у вимірюванні фінансової інформації
- незвичні трансакції
- політична вразливість

Етап 2: Аналіз процесу

Кількість тестів системи на захід контролю

Частота контрольних заходів	Кількість тестів системи
Щорічно	1
щоквартально	2
щомісячно	3
щотижнево	5
щоденно	25

Матриця аналізу процесу

Процес	Опис ризику	Критерії аудиту	Оцінка ризику (IR*ICR)	Системні процедури, включаючи ІТ		Аналітичні процедури	Ризик невиявлення	Тести і суттєві процедури
			В/С/Н	Контрольні заходи процесу	Тестування Так/Ні		В/С/Н	
Процес 1								
Процес 2								

Матриця дорожніх витрат РАМ

Процес	Опис ризику	Критерії аудиту	Оцінка ризику	Системні процедури Заходи контролю за процесом	Тестування системних процедур Так/Ні	Аналітичні процедури	Ризик невиявленн я В/С/Н	Тести і суттєві процедури
			В/С/Н					
Витрати на подорож	Немає схвалення від керівника на подорож	Авторизація	С	Політика щодо подорожі	Так	Порівняти витрати з бюджетом і попередніми роками	С	25 пунктів
Витрати на подорож	Витрати заплановані у неправильній бюджетній статті	Класифікація	Н	Схвалення контролером	Так	Порівняти витрати з бюджетом і попередніми роками	С	25 пунктів

Кроки у плануванні аудиту

1. Прийняття клієнта
2. Розуміння бізнесу та сфери клієнта
3. Оцінка ризиків, пов'язаних з діяльністю клієнта
4. Проведення попередніх аналітичних процедур
5. Визначення матеріальності
6. Оцінка ВК та прийнятного аудиторського ризику
- 7. Збір інформації для оцінки ризиків шахрайства**
8. Розробка програми аудиту

Ризик шахрайства

Чому люди вчиняють шахрайські дії

Відомий кримінолог Дональд Крессі

Нагода

Трикутник
шахрайства

Мотивація

Раціоналізація

Навіть найкращі системи внутрішнього контролю не можуть повністю уберегти від незаконних дій.

Види шахрайства

- **Шахрайська фінансова звітність:**
  - Навмисна неправдивість або пропуск у фінансових звітах
  - Неналежне або неповне оприлюднення
  - Зазвичай високий рівень матеріальності
- **Зловживання активами**
Зловживання активами компанії з боку керівництва або персоналу

Кроки у плануванні аудиту

1. Прийняття клієнта
2. Розуміння бізнесу та сфери клієнта
3. Оцінка ризиків, пов'язаних з діяльністю клієнта
4. Проведення попередніх аналітичних процедур
5. Визначення матеріальності
6. Оцінка ВК та прийнятного аудиторського ризику
7. Збір інформації для оцінки ризиків шахрайства
- 8. Розробка програми аудиту**

Розробка програми аудиту

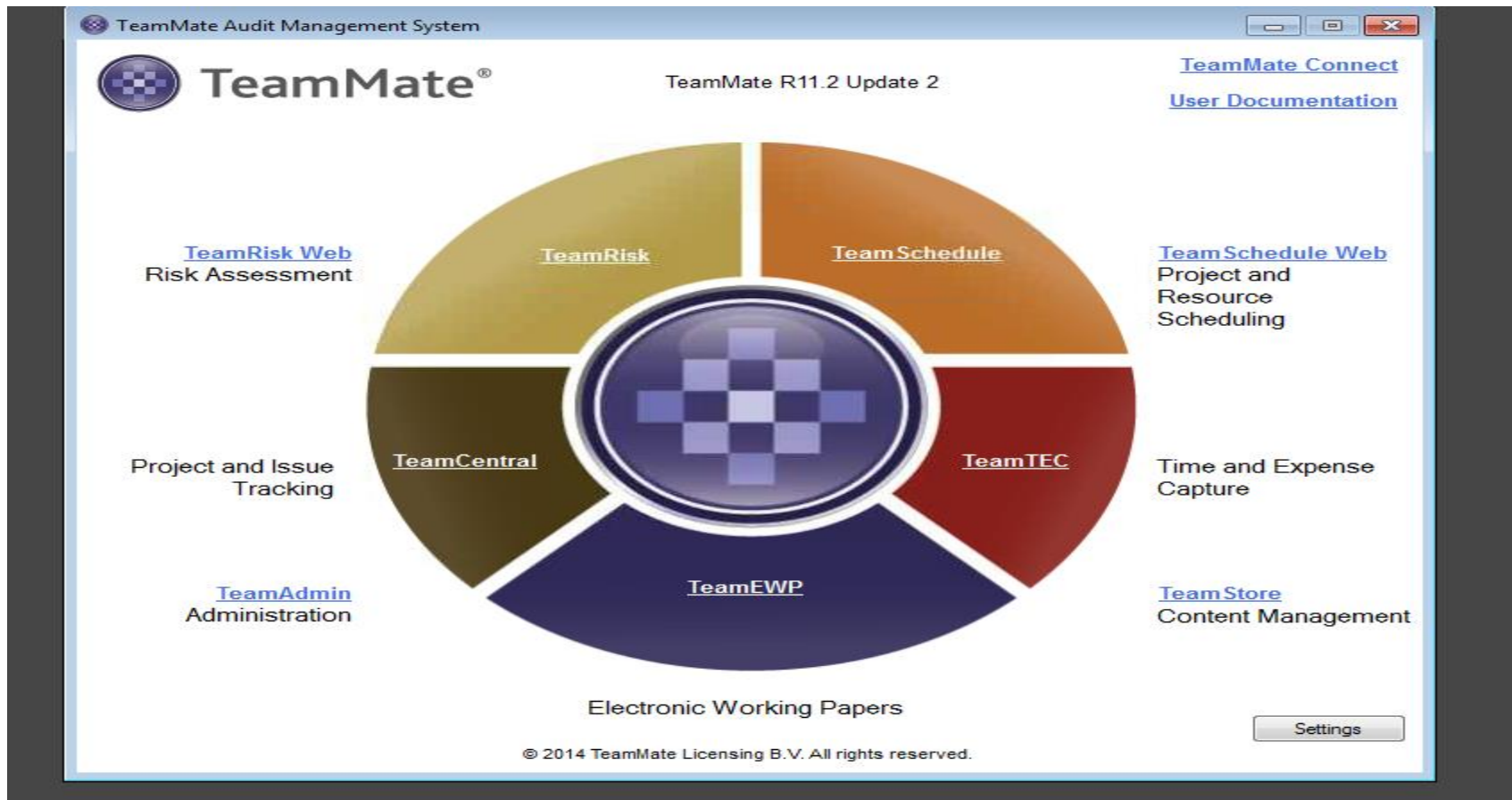

TeamMate

- Різні модулі
- Стандартна справа/досьє аудиту за видом дослідження
- Немає справ на паперових носіях

Електронні справи/досьє Служби Аудиту

Кроки аудиту в аудиторській справі/досьє в Teammate

DWR64 Citrix Desktop ADR - Citrix Receiver

TeamEWP - [TOP : 2017-I&M-013 : 16-3-2017 - Browser]

Home Planning Review View Go To Admin TeamMate

Close Add Folder Add Work Paper Get Programs Assign Delete Rename Export Protect Unlock Schedule Replace New Issue Add Note View Notes Signoff Create Replica Sync Merge Conflict Resolver History Create Update Create Offline TeamStore

PA: Projectadministratie
AS: Bevindingen en rapportages
AS1: Bevindingen
AS2: Rapportages
PG: Werkprogramma's
A: Projectorganisatie
B: Communicatie
C: Opdrachtaanvaarding/-continuering en naleving fundamentele beginselen
D: Planning: Algehele controleaanpak (St. 300)
E: Planning: Inzicht in de organisatie, interne beheersing en risicoinschattingswerkzaamheden (St. 315)
F: Planning: Risico's identificeren en inschatten (St. 315)
G: Planning: Inspelen door de accountant op ingeschatte risico's (St. 330)
H: Systeemgerichte werkzaamheden
I: Proces tussentijdse afsluiting RWS (T2)
J: Gegevensgerichte werkzaamheden - Staat van baten en lasten
K: Gegevensgerichte werkzaamheden - Balans en Kasstroomoverzichten
L: Gegevensgerichte werkzaamheden - Processen
M: Onderzoeken financieel en materieel beheer
N: Onderzoek van niet-financiële informatie over beleid en bedrijfsvoering
O: Onderzoek inrichting verantwoording
P: Evaluatie, rapportering en afronding

ARC	State	Title
A.1		Teamsamenstelling en onafhankelijkheid
A.2		Teamoverleg
A.3		Planning
A.4		Documenteren van de controle
A.5		Opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling
A.6		Teamevaluatie opdracht
A.7		Klantevaluatie

Аудиторська справа/досьє з фінансового аудиту (Агентства)

- Організація проекту
- Комунікація
- Продовження виконання завдання та кодекс етики
- Планування: загальний аудиторський підхід
- Планування: визначення ризиків та їх оцінка
- Планування: дія за результатами оцінки ризиків
- Системні заходи
- Суттєве тестування
- Фінансове управління/Збереження активів
- Дослідження нефінансової інформації щодо політики та вторинних процесів
- Дослідження фінансових рахунків (відповідно до стандартів бухобліку)
- Оцінка/Звітування/Завершення аудиту

Організація проекту

- Склад групи та незалежність
- Засідання групи
- Планування
- Аудиторський слід
- Огляд якості
- Оцінка групи
- Оцінка з об'єктом аудиту

Продовження виконання завдання та Кодекс етики

- Підписані умови виконання завдання
- Аналіз дотримання Кодексу етики (кожним членом групи)

Планування: Загальний аудиторський підхід (St. 300)

- Зустріч перед аудитом та межі аудиту
- Поріг матеріальності
- Знання організації
- IT-середовище
- Основи корпоративного управління
- Загальний аудиторський підхід

Планування: Організація/Внутрішній контроль і ризику (St. 315)

- Дизайн та наявність загальних ІТ-заходів контролю
- Дизайн та наявність заходів контролю за потоками операцій

Планування: ідентифікація ризиків та оцінка (St 315)

- Ризики неправдивої матеріальної інформації
- Вагомі ризики
- Ризики фінансового управління та збереження активів
- Ризики нефінансової інформації

Планування: Дії за результатами оцінки ризиків

- Системо-орієнтовані заходи
- Суттєве тестування
- Планування загальних ІТ-заходів контролю
- Планування фінансового управління/збереження активів/інформації про політику
- Завершення планування аудиту

2) Робота на об'єкті

- Проведення аудиту
- Аналіз результатів

Збір доказів аудиту

- Рішення про докази аудиту
- Переконливість доказів
- Види доказів аудиту

“Набір інструментів” фінансового аудитора

Інструменти ФА

- (“ набір інструментів ” фінансового аудитора)

Методи фінансового аудиту

- (як використовувати цей інструментарій)

Інструментарій фінансового аудиту (1)

- Внутрішня та адміністративна організація
- Аналітичний огляд
  - Аналіз рахунків
  - Порівняння
- Зовнішня / внутрішня документація
- Порівняння з нормами (відповідність)

Інструментарій ФА (2)

- Наявність заходів контролю
- Перевірка на місці
- Одержання інформації від об'єкта аудиту
- Статистична та не статистична вибірка
- Лист представлення від керівництва
- Думка інших експертів

Змішаний (Мікс) аудит ←

Змішаний (Мікс) аудит

Інструменти ФА взаємопов'язані.

На мікс аудит у ФА впливає:

- Результативність
- Ефективність

Методи аудиту

(Спосіб, у який використовується інструментарій)

Прямий	Непрямий
Загальний	Детальний
Повний	Частковий
Позитивний	Негативний
Формальний	Матеріальний
Системний	Не системний

Аналіз: Система ВК та аудиторський висновок

- Ефективність заходів фінансового контролю
- Аудиторський висновок:
  - Помилки:
    - $< 1\%$: Безумовно-позитивний висновок
    - $> 1\% < 3\%$: Умовно-позитивний висновок
    - $> 3\%$: Негативний висновок
  - Невизначеність:
    - $< 3\%$: Безумовно-позитивний висновок
    - $> 3\% < 10\%$: Умовно-позитивний висновок
    - $> 10\%$: Відмова від висновку
- Правдивий та справедливий огляд + відповідність

Аудиторський висновок на фінансову звітність

- Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC)
  - Міжнародні стандарти аудиту (ISA)
- Нідерланди
  - Стандарти ФА базуються на ISA's
  - Також стандарти формулювання аудиторського висновку на фінансову звітність у Нідерландах

Україна

- Українська Асоціація професійних бухгалтерів та аудиторів
- Українські стандарти => Державний сектор та надання аудиторського висновку на фінансову звітність?
- На сьогодні: звітування щодо результативності заходів фінансового контролю
- Майбутнє: аудиторський висновок на фінансову звітність?

Робота на об'єкті

- Системо-орієнтовані заходи
- Суттєве тестування
- Фінансове управління та збереження активів
- Дослідження нефінансової інформації щодо політики та вторинних процесів
- Дослідження фінансових рахунків

3) Звітування

- Аудиторський звіт
- Відстеження

Звіт про недоліки ВК

Про суттєві недоліки ВК слід звітувати письмово.

ISA 265:

Письмове повідомлення суттєвих недоліків ВК включає:

- › Опис недоліку та його потенційний вплив
- › Достатньо інформації для розуміння контексту повідомлення:
  - » мета аудиту
  - » оцінка тільки ВК, пов'язаного з ФЗ
  - » обмеження тільки тими недоліками, які виявлені під час аудиту

Звіт про недоліки ВК

Суттєвість недоліку ВК залежить від:

- › Викривлень, виявлених у ФЗ
- › Ймовірності їх виникнення та вплив

Ознаки суттєвого недоліку ВК:

- › Середовище контролю
- › Неефективна оцінка ризиків
- › Недостатня реакція на виявлені суттєві ризики
- › Викривлення, виявлені аудитором
- › Повторне звітування попереднього ФЗ, спричинене матеріальними викривленнями внаслідок помилки чи шахрайства
- › Неспроможність керівництва наглядати за процесом ФЗ

Звіт керівництву

Звіт повинен бути:

- » Письмовим
- » підкріплений доказами аудиту (задокументованими)
- » конкретним, не розмитим чи абстрактним
- » легким для розуміння
- » стислим і точним
- » Об'єктивним, справедливим і конструктивним

Звіт керівництву

Вибір слів для звіту та тон аудиторського звіту не менш важливі, ніж представлені знахідки

Для того, щоб звіти були переконливими, пишіть за принципом SMART:

S=Конкретний

M=Значущий

A=Досяжний

R=Орієнтований на результат

T=Своєчасний

Звітування з ФА у Нідерландах

- Протягом року: Звітування Аудиторському комітету (Міністерство)
  - Раннє попередження: недоліки у ВК
- Протягом року: Проміжний звіт Комітету ГС (загалом)
  - Раннє попередження: недоліки у ВК
- Кінцеве: Щорічний аудиторський звіт Аудиторському комітету
  - Аудиторський висновок
    - › Правдиве і справедливе відображення реальності
    - › Дотримання законодавства
  - Недоліки у ВК.
- Кінцеве: Резюме аудиторських звітів Комітету ГС (загалом)

Звітування про знахідки аудиту

Стаття/Процес (пораховані у кількості та обсягу)

Знахідка

Ризики

Причина

Рекомендація

Відповідь керівництва

Роль аудитора

Аудитору слід проводити відстеження, щоб з'ясувати, чи вживаються належні заходи за результатами повідомлених аудиторських знахідок (стандарт ІВА).

Чи є аудит успішним тільки тоді, коли вживаються заходи для покращення діяльності чи зменшення ризиків?

Огляд з відстеження може викликати хвилювання та конфлікти.

У кожного гравця своя роль: аудитор, об'єкт аудиту і виконавче керівництво.

Запитання щодо відстеження

Першочергова мета проведення відстеження у тому, щоб:

- А.Забезпечити своєчасне врахування рекомендацій аудиторів.
- В.З'ясувати, чи належних заходів вжито за результатами повідомлених знахідок
- С.Дозволити аудиторам оцінити результативність їхніх рекомендацій
- Д.Задokumentувати, що керівництво робить у відповідь на аудиторський звіт та своєчасно закрити аудиторську справу (досьє).

Відстеження

Мета відстеження:

Визначити, чи організація:

- ›Реалізувала рекомендації
- ›Прийняла ризики і не вживала заходів.

П'ять основних кроків

Об'єкт аудиту починає процес відстеження, надаючи письмову відповідь на знахідки та рекомендації, що увійшли до аудиторського звіту.

1. Аудитор читає відповідь об'єкту аудиту.
2. Обговорює з об'єктом аудиту відповідь, якщо вона незрозуміла
3. Проводить огляди на об'єкті
4. Проводить переоцінку ризиків
5. Звітує знахідки щодо відстеження

Звіт за результатами фінансового аудиту

- Аудиторська оціночна думка
- Питання фінансового управління
- Інформація про політику та вторинні процеси
- Інші теми
- Пов'язані

Бальна система для знахідок з фінансового управління

Частота	Вага		
	Невелика	Середня	Велика
Поодинокі випадки	Невелика	Невелика	Середня
Повторювані випадки	Невелика	Середня	Дуже велика
Структурні знахідки	Середня	Дуже велика	Дуже велика

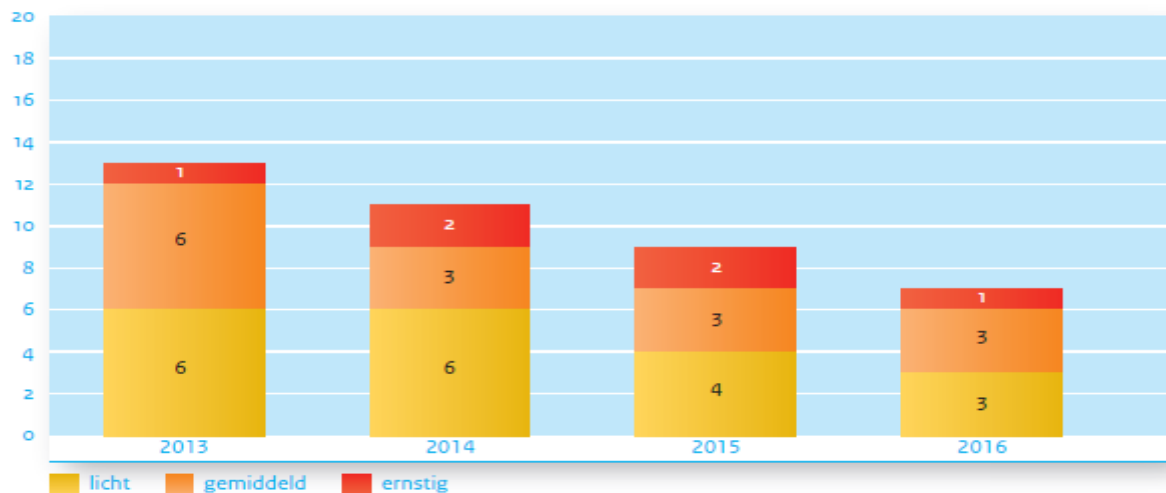

Знахідки: пов'язані з впливом

3.1

Totaal aantal bevindingen financieel en materieelbeheer licht gedaald

Figuur 1: Bevindingen naar impact (in aantallen)

Er zijn in 2016 drie bevindingen opgelost. De bevinding met betrekking tot het KNMI, die in 2015 afzonderlijk was opgenomen, is in 2016 opgenomen in de IenM brede bevindingen. Dit omdat deze bevinding in lijn ligt met deze bevindingen.

Er zijn in 2016 twee nieuwe bevindingen toegevoegd. Deze nieuwe bevindingen komen naar voren omdat het onderwerpen betreft die wij in 2016 voor het eerst afzonderlijk wegens in het samenvattend auditrapport. Deze nieuwe bevindingen betreffen de onderwerpen meldplicht datalekken en naleving Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst. Verder is de bevinding over de naleving van de aanbestedingsregels voor wat betreft de impact veranderd van ernstig naar gemiddeld.

Знахідки: вирішені знахідки у 2016

3.2 Drie bevindingen uit 2012 en 2015 opgelost in 2016

Figuur 2: Opgeloste bevindingen in 2016

Bevinding	Verantwoordelijk organisatieonderdeel	2013	2014	2015	2016
Ambitieniveau RWS voor naleving SCB gehaald	RWS	▲	▲	▲	✓
Juiste toepassing beloningsinstrumenten personeel sterk verbeterd	IenM	▲		▲	✓
Uitbesteding wagenparkbeheer ILT krijgt steeds meer vorm en vordert geleidelijk	ILT	●	■	▲	✓

▲ licht ■ gemiddeld ● ernstig ✓ opgelost

Знахідки: Знахідки аудиторської діяльності за 2016 рік

3.3 Verbeteracties financieel beheer uitgevoerd, effecten moeten deels nog zichtbaar worden in 2017

Figuur 3: Bevindingen in het beheer 2016

Bevinding	Verantwoordelijk organisatieonderdeel	2013	2014	2015	2016
IenM breed					
1 Naleving aanbestedingsregels gaat vooruit (3.3.1)	IenM	■	■	●	■
2 Verdere versterking regierol IBI/DCI nodig voor voldoende zicht op betrouwbare werking SAP (3.3.2)	IenM	■	●	■	■
3 IenM heeft meldplicht datalekken op pragmatische wijze ingevuld, nog niet alle structurele beheersmaatregelen zijn ingericht (3.3.3)	IenM				▲
4 Implementatie BIR vergt continu aandacht, aansluiting departementale PDCA-cyclus met onderdelen is aandachtspunt (3.3.4)	IenM				▲
Beleidskern					
5 Prestatieverklaringen uitgaven bij de BSK: start met verbetering gemaakt (3.3.5)	BSK		▲	●	●
6 Beheersingsinstrumenten voor subsidie- en voorschottenbeheer BSK nog onvoldoende (3.3.6)	BSK		■	■	■
Rijkswaterstaat					
7 Kwaliteit bronsysteem inkoopdossier RWS verbeterd, maar vraagt blijvende aandacht (3.3.7)	RWS	▲	▲	▲	▲

▲ licht ■ gemiddeld ● ernstig

Звітування

- Оцінка
- Видати аудиторський звіт
- Лист представлення від керівництва (LOR)
- Закрити аудиторську справу/досьє

Вибірка

- Аудиторська вибірка – це тестування менше, ніж 100 % одиниць у сукупності для отримання і оцінки доказів щодо певних характеристик цієї сукупності для того, щоб сформулювати висновок про всю сукупність.

(SAS 430 спрощено)

Види вибірки

- Нестатистична вибірка
  - Випадкова вибірка
  - Вибірка на розсуд аудитора
- Статистична вибірка

Статистична вибірка: загальне

- Коли застосовувати статистичну вибірку?
- Вибірка: залежно від ризиків =>
  - $AR = IR * ICR * CAR * DCR$
  - Роз'яснення: AR, IR, ICR, CAR, DCR, надійність та матеріальність
- Вибірка на основі грошової одиниці (MUS) – вибір грошової одиниці замість документів
- Приклад: Зарплати

Статистична вибірка: кроки

- 1)Планування вибірки
- 2)Визначення розмірів вибірки
- 3)Вибір елементів
- 4)Оцінка елементів
- 5)Оцінка результатів

1:Планування вибірки

- Визначення мети аудиту
- Визначення сукупності
- Інші аспекти:
  - Матеріальність
  - Очікувані помилки
  - Рівень гарантії (зазвичай 95 %)
  - Визначення помилки
  - Оцінка ризиків (притаманний/внутрішнього контролю)
  - Визначення ризику невиявлення

2: Визначення розмірів вибірки

- Розмір вибірки = (Сукупність/Матеріальність)*коефіцієнт надійності
- Коефіцієнт надійності: Рівень упевненості, конвертований у коефіцієнт
  - Рівень упевненості; (1,00-Ризик невиявлення)
  - Очікувана кількість помилок.

Статистична вибірка: Кількість одиниць 1/2

Steekproefomvang vereist bij:

- een aanvaardbare foutenfractie p ;
- een risico E van ten onrechte aanvaarden;
- aantreffen van 0 fouten.

naauwkeurigheid
(taarantie)

→ betrouwbaarheid / risico

<div>E</div> <div>P</div>	0,1%	0,5%	1%	2,5%	5%	7%	8%	10%	11%	14%	15%
0,1%	6908	5298	4605	3689	2996	2659	2526	2303	2207	1966	1897
0,5%	1382	1060	921	738	599	532	505	461	441	393	379
1%	691	530	460	369	300	266	253	230	221	197	190
2%	345	265	230	184	150	133	126	115	110	98	95
3%	230	177	154	123	100	89	84	77	74	66	63
4%	173	132	115	92	75	66	63	58	55	49	47
5%	138	106	92	74	60	53	51	46	44	39	38
10%	69	53	46	37	30	27	25	23	22	20	19

Статистична вибірка: Кількість одиниць 2/2

E P	17%	19%	20%	22%	25%	28%	30%	33%	37%	40%	50%
0,1%	1772	1661	1609	1514	1386	1273	1204	1109	994	916	693
0,5%	354	332	322	303	277	255	241	222	199	183	139
1%	177	166	161	151	139	127	120	111	99	92	69
2%	89	83	80	76	69	64	60	55	50	46	35
3%	59	55	54	50	46	42	40	37	33	31	23
4%	44	42	40	38	35	32	30	28	25	23	17
5%	35	33	32	30	28	25	24	22	20	18	14
10%	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	7

Кількість вибірок та помилок: приклад

- Загальна сукупність: € 100 млн.
- Ненадійність (beta-ризик): 5 %
- Матеріальність: 2 %
- Очікувані помилки в сукупності : $k = 0 / k = 3$
- $N_p = 3,00 / 7,76$
- Розмір вибірки:
  - $3,00 / 0,02 = 150$
  - $7,76 / 0,02 = 388$

3: Вибір одиниць: які одиниці?

- Інтервал вибірки = 1.000
- Рахунок 1: 800
- Рахунок 2: 500
- Рахунок 3: 900
- Рахунок 4: 300
- Рахунок 5: 3.000

3: Вибір одиниць

- Вибір:
  - Проста випадкова вибірка
  - Систематична вибірка (напр. на основі грошової одиниці)
    - » Інтервал вибірки (k) = Сукупність/Розмір вибірки
    - » Фіксований інтервал та змінний інтервал

4:Перевірка одиниць

- Використання стандартного переліку (10-20 одиниць)
- Визначення помилки (зв'язок із плановою вибіркою)
- Помилки: також часткового відхилення

5: Оцінка результатів вибірки (1)

- UEL (Верхня межа помилок)
  - Найвищий рівень помилок у сукупності
- MLE (Найбільш ймовірна помилка)
  - (Помилки/Вибірка)* сукупність
- Висновок:
  - UEL у порівнянні з Матеріальністю => Позитивний висновок?

5: Оцінка результатів (2)

- Оцінка результатів вибірки:
  - Залежно від % помилок у Інвойсах!
  - Найбільш ймовірна помилка (MLE) (A1 та A2)
  - Окрема оцінка інвойсів > 1 або 2 (двійний) інтервал
  - Верхня межа помилок (UEL) (A1,A2,B1 та B2)
  - Різниця між UEL та MLE: Рівень точності: залежно від знайдених помилок (B1 та B2)
  - $MLE < \text{Матеріальність}$ та $UEL < \text{Матеріальність}$: Позитивний висновок
  - $MLE > \text{Матеріальність}$ та $UEL > \text{Матеріальність}$: Негативний висновок
  - $MLE < \text{Матеріальність}$ та $UEL > \text{Матеріальність}$: Потрібне додаткове тестування для зниження UEL
  - NL: UEL використовується на сьогодні для оцінки!

5: Оцінка результатів вибірки (3)

- Приклад пілоту : Оцінка вибірки:
- A1: Не має помилок в інвойсах що перевищують інтервал вибірки (11,952 vs. 13,671)
- A2: $7 * 13,671 = 95,697$
- B1: $1,97 * 13,671 = 26,932$
- B2: $(0,49 + 0,37 + 0,30 + 0,26 + 0,24 + 0,22 + 0,20) * 13,671 = 28,436$
- UEL: 151,065
- Матеріальність 66,013
- $\Rightarrow$ Умовно-позитивний висновок (негативний висновок: $UEL < 198,039$)

Програма аналізу даних (IDEA)

- Імпорт даних
- Аналіз
- Огляд та звіт
- Добрий інструмент для вибірки!